

Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışlarının Veli Katılımına Etkisinin İncelenmesi

Tuğba Helvalı¹ Bilali Habeşi Erol² A. Halil Kızıltepe³ Ezgi Sadioğlu Savaş⁴ Mehmet Mustafa Okumuş⁵ Serkan Demirel⁶

Atıf/Reference: Helvalı, T., Erol, B.H., Kızıltepe, A.H., Sadioğlu Savaş, E, Okumuş, M.M. ve Demirel, S. (2023). Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışlarının Veli Katılımına Etkisinin İncelenmesi. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 595-602.

Özet

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre; okul müdürlerinin liderlik davranışlarının veli katılımına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmacılar, ilişkisel tarama yöntemini kullanmıştır. Ayrıca veli katılımı ile okul müdürlerinin liderlik davranışları algı düzeyleri ortalamanın üstünde çıkmıştır. Bu durumda katılımcıların algıladığı okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı düzeyi oldukça yüksek seviyededir. Diğer yandan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları kadın ve erkeğe; yaş gruplarına; evli ve bekara; hizmet yıllarına; lisans ve lisansüstü mezun olma durumuna göre değişmemektedir. Son olarak araştırma kapsamındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin liderlik davranışları ile veli katılımı arasında anlamlı, düşük düzeyde, pozitif ilişki bulunmaktadır. Yapılan regresyon analizinde; öğretmenlerin, okul müdürlerinin liderlik davranışları algılarının veli katılımı algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile okul müdürlerinin liderlik davranışları boyutundaki 100 birimlik artışın öğretmenlerin veli katılımı algılarını % 32 artırmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Okul müdürlerinin liderlik davranışları, veli katılımı, öğretmen.

Examining the Effect of School Principals' Leadership Behaviors on Parent Participation

Abstract

In this research, according to the opinions of the teachers; It was aimed to examine the effect of school principals' leadership behaviors on parent participation. The researchers used the relational screening method. In addition, with parent participation, school principals' leadership behavior perception levels were above average. In this case, the leadership behavior of school principals and the level of parent participation perceived by the participants are quite high. On the other hand, school principals' leadership behaviors and perceptions of parent involvement differ between men and women; age groups; married and single; years of service; It does not vary depending on undergraduate and graduate degrees. Finally, there is a significant, low-level, positive relationship between the leadership behaviors of the teachers and school principals within the scope of the research and parent participation. In the regression analysis; It is understood that teachers' and school principals' perceptions of leadership behaviors significantly and positively predict their perceptions of parent involvement. In other words,

¹ Müdür Yardımcısı; Mamak Fatih Sultan Mehmet İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0004-5537-0823>; helvalituğba@gmail.com;

² Okul Müdürü; Türkoba İmam Hatip Ortaokulu, <https://orcid.org/0000-0001-9516-7206>; bilalihabesierol@gmail.com;

³ Okul Müdürü; Kars Merkez Yenişehir İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0001-7964-6941>; halil.kiziltepe@gmail.com;

⁴ Müdür Yardımcısı; Kars Merkez Ölçülü İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0008-5636-3915>; ezgisadioglusavas@gmail.com;

⁵ Okul Müdürü; Yarımca Ferrokrom İlk ve Ortaokulu, <https://orcid.org/0009-0006-6622-7349>; okumus@hotmail.com;

⁶ Müdür Yardımcısı; Yeniyurt İstiklal İlkokulu, <https://orcid.org/0009-0000-4510-0716>; serkandemirel@hotmail.com;

a 100-unit increase in the leadership behavior dimension of school principals increases teachers' perceptions of parent involvement by 32%.

Keywords: Leadership behaviors of school principals, parent participation, teacher.

1. Giriş

Bireylerin eğitim ve gelişim kaynağı olan eğitim örgütlerinin bu değişimlerden etkilenmediği ve bu nedenle tüm paydaşlarıyla birlikte kendilerinin de değişim ve gelişmelere uyum sağlamaları gerektiği düşünülemez. Toplumun eğitim örgütlerinden beklentileri de bu süreçte değişmektedir. Bu nedenle toplum, eğitim örgütlerinden değişime ayak uydurabilen, değişimi uygulayan ve yürüten bireyler yetiştirmesini beklemektedir. Değişim sürecinde gerekli fonksiyonların yerine getirilmesinde liderliğe ihtiyaç duyulmaktadır. Paternalist liderlik, bu değişimi hızlandırdığı düşünülen liderlik modellerinin ta kendisidir (Çalışkan, 2010).

Paternalist liderlik, özellikle son yirmi yılda yönetim literatüründe gelişen bir kavram haline gelmiştir. Ancak ataerkil liderliğin tanımı ve etkililiği konusunda araştırmacıların hâlâ önemli fikir ayrılıkları bulunmaktadır (Pellegrini ve Scandura, 2006). Literatür incelendiğinde ataerkil liderliğin en yaygın tanımını Farh ve Cheng'in (2000) yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla ataerkil liderlik, güçlü disiplin ve otoriteyi, babacan yardımseverlik ve ahlaki bütünlük ile kişisel bir atmosferde birleştiren bir model olarak tanımlanmaktadır. Paternalist liderler, işyerlerinde bir aile ortamı yaratmayı amaçlamaktadır (Huse & Mussolino, 2008). Paternalist liderlikteki ilişkiler, baba-oğul ilişkisine benzemektedir. Burada “baba”, ast için en iyisini destekleyen yapıyı temsil etmektedir.

Paternalist liderlerin temel özelliklerini açıklayan Farh ve Cheng (2000), bu liderlerin izleyiciler üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu; izleyicilere kendi fikirlerini ifade etmeleri için şans verdiği; kararların izleyici ile birlikte alınmasını sağladığı ve izleyiciyi yenilikçi olmaya teşvik ettiği bildirilmektedir.

Paternalist liderliğin boyutlarına ilişkin literatürdeki çalışmaları incelendiğinde en çok tartışılan iki temel sınıflandırma olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki, Farh ve Cheng'in (2000) ataerkil liderliği “Yardımsever liderlik”, “ahlaki liderlik” ve “otoriter liderlik” açısından inceledikleri çalışmadır. Ayrıca, ataerkil liderlik çalışmasını “Yardımsever liderlik” ve “Çıkarıcı liderlik” açısından incelenmektedir.

Ebeveyn, çocuğu doğuran, besleyen veya büyüten kişidir. Sonuç olarak, bir ebeveyn, bir çocuğa karşı tüm ebeveyn sorumluluklarını üstlenen bir erkek veya kadındır. Bu aynı zamanda bir üvey anne, evlat edinen bir baba veya bir çocuğun akrabası da olabilir. Öte yandan ebeveynlik, çocukları bebeklikten yetişkinliğe, bir yetiştirme ortamında yetiştirmeyi ifade eder (Virasiri, Yunibhand, & Chaiyawat, 2011). Benzer şekilde Epstein (2010), ebeveynliğin çocukların yetiştirilmesi ve özellikle bir ebeveynin çocuğa verdiği bakım, rehberlik ve sevgi olduğunu iddia eder. Buna göre, ebeveynlik, çocukların eğitimi, madde kötüye kullanımı, okuldan kaçma, okul aksaması, sınıfta düşük başarı ve çocuk suçlarında rol oynayan en büyük değişkendir.

Giderek artan sayıda araştırma, ebeveynlerin okulla etkili bir şekilde işbirliği yaptığında, öğrencilerin öğrenme çıktılarının iyileştiğini göstermektedir (Meadan, Angell, Stoner, & Daczewitz, 2014). Ayrıca, ebeveynlerin eğitime katılımını, ebeveynin okula ve öğrenciye olan bağlılığı ve aktif katılımının bir kombinasyonu olarak tanımlar. Buna göre, ebeveyn katılımı, hemen hemen her biçimde, öğrencilerin başarısında olumlu ölçülebilir kazanımlar sağlar.

Griffin ve Steen (2010), ebeveyn katılımının, ebeveynlerin çocuklarının eğitimi ile ilgili bilgi ihtiyaçlarını karşılamaya, ebeveynlerin duygusal ihtiyaçlarını karşılamaya, ebeveynleri değişim ajanları olarak kullanmaya ve okuldaki öğrenciyle ilgili bir bilgi kaynağı haline gelmeye yardımcı olduğunu iddia etmektedir. Buna göre, kitaplardan ve diğer öğrenme kaynaklarından yararlanan, çocuklarına okumaya zaman ayıran, televizyon izlemeye rehberlik eden, çocuklarıyla gezilere çıkan, teşvik edici deneyimler sağlayan ve davranışları izleyen ebeveynler çocuklarının akademik başarısına katkıda bulunur. Sonuç olarak, ebeveynler, çocukları müzeleri, oyun parklarını veya tarımsal üretim veya imalat firmalarını ziyaret etmek gibi pratik öğrenme ortamlarına maruz bırakarak öğretmenlerin çabalarını tamamlamalıdır, çünkü bu öğrenmeyi zenginleştirecek ve çocuklar için canlı eğitim deneyimleri sağlayacaktır (Griffin & Steen, 2010). Bu nedenle, uygun eğitimi sağlamak için ebeveynlerin hem okulda hem de evde katılımı zorunludur. Sonuç olarak yazarlar, ebeveynlerin çocuklarının eğitime yeterince dahil olduklarında, öğrencilerin ilerlemesi ve öğrencilerin evde karşılaştıkları zorluklar hakkında bir bilgi kaynağı olarak hareket ettiklerini ve ebeveynlerin çocuklarının eğitime yeterince katılma ihtiyacını gerektirdiğini belirtmektedir.

Sonuç olarak, çocuklar okulda olduğundan çok daha uzun süre evde ebeveynlerle birlikte kaldıklarından ve ayrıca çocukların okuldan daha fazla aile içi etkileşime sahip olmaları nedeniyle, ebeveynlerin çocuklarının

davranışlarının yetiştirilmesinde ve modellenmesinde önemli bir rolü vardır (Epstein, 2010). Bu anlamda öğretmenlerin görüşlerine göre okul müdürlerinin liderlik davranışlarının veli katılımına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeliyle tasarlanmıştır. Çalışma grubunun seçiminde olasılığa dayanmayan örnekleme çeşidinden uygun (amaca yönelik) örnekleme tekniği kullanılmıştır (Şimşek & Yıldırım, 2013). Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında betimsel istatistiklere ait veriler aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Erkek	131	56.5
	Kadın	101	43.5
Yaş Grubu	26-30 yaş arası	25	10.8
	31-40 yaş arası	100	43.1
	41 yaş ve üstü	107	46.1
Medeni Durumu	Evli	200	86.2
	Bekar	32	13.8
Öğrenim Durumu	Lisans	164	70.7
	Lisansüstü	68	29.3
Mesleki Deneyimi	1-5 yıl arası	22	9.5
	6-10 yıl arası	25	10.8
	11-15 yıl arası	61	26.3
	16-20 yıl arası	53	22.8
	21 yıl ve üzeri	71	30.6
Toplam		232	100.0

p < .05

Tabloda yer alan istatistiki değerlere göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 56,5’inin erkek olduğu; % 46,1’inin 41 yaş ve üzeri olduğu; % 86,2’sinin evli olduğu; % 30,6’sının 21 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip olduğu ve % 870,7’sinin lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, okul müdürlerinin paternalist liderlik davranışları ölçeği, Dağlı ve Ağalday tarafından 2017 yılında, okul müdürünün ataerkil liderlik davranışlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi sonucunda 22 maddeden ve dört faktörden (Yardımsever liderlik, ahlaki liderlik, otoriter liderlik, Çıkarıcı liderlik) oluşan bir yapı bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı .90’dır. Diğer yandan, 8 maddeden oluşan veli katılımı ölçeği, Gürbüzürk ve Şad (2010) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek iç tutarlılık alfa değerinin .93 olduğu görülmüştür. İstatistik analizlerin IBM SPSS paket programı ile yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğunun Skewness ve Kurtosis testi ile test edilmiştir. İstatistik analizlerin IBM SPSS paket programı ile yapılmıştır. Sürekli değişkenlerin normal dağılıma uygunluğunun Skewness ve Kurtosis testi ile test edilmiştir.

Tablo 2. Ölçek ve Alt Boyutların Normallik Varsayımı

	N	Min	Maks	Ort	S.Sapma	Skewness	Std. Hata	Kurtosis	Std. Hata
Okul müdürlerinin paternalist liderlik davranışları ölçeği	232	2.36	3.95	3.2980	.32090	-.564	.160	.252	.318
Veli katılımı ölçeği	232	1.13	5.00	3.4768	.80065	-.233	.160	.146	.318

p < .05

Okul müdürlerinin liderlik davranışları ile veli katılımı ölçeği için çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğu görülmektedir. Tabachnick ve Fidell’ e göre de çarpıklık ve basıklık değeri +1.5 ile -1.5 arasında olduğunu zaman parametrik test olarak kabul edilip ona göre işlem yapılabileceğini ifade etmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Bu anlamda okul müdürlerinin liderlik davranışları ile veli katılımı ölçeği normallik varsayımına göre uygun ve parametrik analizlerin yapılabileceği gerekmektedir. Ayrıca veli katılımı ölçeği aritmetik ortalaması 3,47±0,80 ortalamanın üstünde; okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği aritmetik ortalaması

3,30±0,32 ile ortalamanın üstünde çıkmıştır. Bu durumda katılımcıların algıladığı okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı düzeyi oldukça yüksek seviyededir.

3. Bulgular

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ile Veli Katılımının Cinsiyete Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği	Erkek	131	3.3338	.31862	1.947	230	.053
	Kadın	101	3.2516	.31945			
Veli katılımı ölçeği	Erkek	131	3.4905	.80602	.295	230	.769
	Kadın	101	3.4592	.79728			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, katılımcıların cinsiyetlerine göre öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda; okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algılarında farklılık çıkmamıştır. Buna göre okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları kadın ve erkeğe göre değişmemektedir.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ile Veli Katılımının Yaş Gruplarına Göre İncelenmesi

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği	26-30 yaş arası	25	3.3200	.25188	Gruplar arası Grup içi Toplam	.090 23.698 23.788	2 229 231	.045 .103	.435	.648
	31-40 yaş arası	100	3.2755	.35095						
	41 yaş ve üstü	107	3.3139	.30686						
	Total	232	3.2980	.32090						
Veli katılımı ölçeği	26-30 yaş arası	25	3.2800	.69530	Gruplar arası Grup içi Toplam	1.685 146.394 148.079	2 229 231	.842 .639	1.318	.270
	31-40 yaş arası	100	3.5563	.73391						
	41 yaş ve üstü	107	3.4486	.87668						
	Total	232	3.4768	.80065						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları yaş gruplarına göre değişmemektedir.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul müdürlerinin liderlik davranışları ile Veli Katılımının Medeni Durumuna Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği	Evli	200	3.3018	.31709	.452	230	.652
	Bekar	32	3.2741	.34818			
Veli katılımı ölçeği	Evli	200	3.4669	.81805	-.473	230	.637
	Bekar	32	3.5391	.69011			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, öğretmenlerin medeni durumuna göre okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda Okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları istatistiksel olarak anlamlı fark çıkmamıştır. Buna göre okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları evli ve bekara göre değişmemektedir.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği ile mesleki deneyim grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ile Veli Katılımının Mesleki Deneyim Gruplarına Göre İncelenmesi

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Grup	N	X	S.S.	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği	1-5 yıl arası	22	3.2541	.32496	Gruplar arası Grup içi Toplam	.229	4	.057	.552	.698
	6-10 yıl arası	25	3.2873	.38496		23.559	227	.104		
	11-15 yıl arası	61	3.3189	.25041		23.788	231			
	16-20 yıl arası	53	3.2564	.34261						
	21 yıl ve üzeri	71	3.3284	.33633						
	Total	232	3.2980	.32090						
Veli katılımı ölçeği	1-5 yıl arası	22	3.2614	.67690	Gruplar arası Grup içi Toplam	3.377	4	.844	1.325	.262
	6-10 yıl arası	25	3.4450	.74833		144.701	227	.637		
	11-15 yıl arası	61	3.6557	.78550		148.079	231			
	16-20 yıl arası	53	3.3939	.87719						
	21 yıl ve üzeri	71	3.4630	.79827						
	Total	232	3.4768	.80065						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği algılarına ait aritmetik ortalamalarının mesleki deneyim değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları hizmet yılları gruplarına göre değişmemektedir.

Araştırmada kullanılan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı ölçeği ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Okul müdürlerinin liderlik davranışları ile Veli Katılımının Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesi

	Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği	Lisans	164	3.2888	.32049	-.677	230	.499
	Lisansüstü	68	3.3202	.32318			
Veli katılımı ölçeği	Lisans	164	3.4825	.76429	.166	230	.868
	Lisansüstü	68	3.4632	.88811			

p < .05

Bağımsız örneklem t testi, öğretmenlerin öğrenim durumuna göre okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algılarının farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda; öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları istatistiksel olarak anlamlı fark çıkmamıştır. Buna göre okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları lisans ve lisansüstüne göre değişmemektedir.

Aşağıdaki tabloda, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 8. Korelasyon Tablosu

Değişkenler	N	X	S.S.	1	2
1 Okul müdürlerinin liderlik davranışları ölçeği	232	3.2980	.32090	1	.128**
2 Veli katılımı ölçeği	232	3.4768	.80065		1

**p < .01

Pearson korelasyon analizine ilişkin bulgulara; araştırma kapsamındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin liderlik davranışları ile veli katılımı arasında anlamlı, düşük düzeyde, pozitif ilişki bulunmaktadır ($r: .128$; $p < .01$). Katılımcıların algılarına göre, öğretmenlerin okul müdürlerinin liderlik davranışları algılarının veli katılımı algıları üzerine ne gibi etkilerinin olduğunu incelemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 9. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları Algılarının Veli Katılımı Üzerine Etki Analizi

Değişken	B	Beta	t	Sig.	VIF	R	R ²	Uyarlanmış R ²	F
Sabit	2.423		4.482	.000					
Okul müdürlerinin liderlik davranışları Ölçeği	.320	.128	1.959	.049	1.000	.128 ^a	.016	.012	.049 ^b

$p < .05$

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda okul müdürlerinin liderlik davranışları algılarının veli katılımı algılarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır [$R = .128$; $R^2 = .016$; Uyarlanmış $R^2 = .012$] $F(1,230) = 3,836$; $p < .01$]. Başka bir ifadeyle, okul müdürlerinin liderlik davranışları algılarındaki değişimin, öğretmenlerin veli katılımı algılarını etkilediği görülmektedir.

Yapılan regresyon analizinin t değerlerine bakıldığında, öğretmenlerin okul müdürlerinin liderlik davranışları [$t = 1,959$; $p = .049$ ($p < .01$)] algılarının veli katılımı algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile okul müdürlerinin liderlik davranışları boyutundaki 100 birimlik artışın öğretmenlerin veli katılımı algılarını % 32 artırmaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre; okul müdürlerinin liderlik davranışlarının veli katılımına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 56,5'inin erkek olduğu; % 46,1'inin 41 yaş ve üzeri olduğu; % 86,2'sinin evli olduğu; % 30,6'sının 21 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip olduğu ve % 870,7'sinin lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca veli katılımı ile okul müdürlerinin liderlik davranışları algı düzeyleri ortalamanın üstünde çıkmıştır.

Paternalist liderliğin kavramsal temellerine temel oluşturan çalışmalar (Farh & Cheng, 2000, s. 112), genel olarak Doğu toplumlarının liderlik anlayışının Batı'dan farklı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Hofstede (2006) liderlik çalışmalarının genellikle Batı değerlerine dayandığını, özelde ise Kuzey Amerika araştırmalarının bir sonucu olduğunu öne sürmektedir. Ancak bir kültürde geliştirilen liderlik modelinin diğer kültürlerde geçerli olmayabileceği belirtilirken (Yukl, 2008); bir kültürde etkili olan liderlik performansları diğer kültürlerde benzer etkiler göstermeyebilir (Dağlı & Ağalday, 2017). Ayrıca Batı liderlik modellerinin Doğu'da keyfi olarak uygulanmasının, Doğu'nun liderlik modellerinin gerçek imajına zarar verdiği belirtilmektedir (Farh ve Cheng, 2000). Paternalist liderlik, Kuzey Amerika dışındaki Tayvan (Cheng ve diğerleri, 2004), Meksika (Martinez, 2003), Japonya ve Türkiye (Pellegrini ve Scandura, 2006) gibi ülkelerde etkin bir şekilde uygulanmaktadır.

Bu durumda katılımcıların algıladığı okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı düzeyi oldukça yüksek seviyededir. Diğer yandan okul müdürlerinin liderlik davranışları ve veli katılımı algıları kadın ve erkeğe; yaş gruplarına; evli ve bekara; hizmet yıllarına; lisans ve lisansüstü mezun olma durumuna göre değişmemektedir.

Son olarak araştırma kapsamındaki öğretmenlerin okul müdürlerinin liderlik davranışları ile veli katılımı arasında anlamlı, düşük düzeyde, pozitif ilişki bulunmaktadır. Yapılan regresyon analizinde; öğretmenlerin, okul müdürlerinin liderlik davranışları algılarının veli katılımı algılarını anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifade ile okul müdürlerinin liderlik davranışları boyutundaki 100 birimlik artışın öğretmenlerin veli katılımı algılarını % 32 artırmaktadır.

Fan ve Chen (2001), ebeveyn katılımının öğrencilerin akademik performansı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve aynı zamanda eğitimdeki birçok sorunun çözümü için önemli bir bileşen olduğunu iddia etmektedir. Bazı çalışmalar ayrıca ebeveyn desteği, katılımı, teşviki ve olumlu pekiştirmenin çocukların öğrenme yeterliliği, sağlıklı sosyal ilişkiler, güçlü bir öz-değer duygusu ve daha az davranış sorunu ile iyi bir şekilde bağlantılı olduğunu göstermektedir (Griffin ve Steen, 2010). Çalışmalar ayrıca, ebeveyn katılımının öğretmenler ve ebeveynler arasında iyi ilişkiler geliştirmeye yardımcı olduğunu ve ayrıca çocukların gelişmesi için daha uygun bir okul ortamı oluşturmaya yardımcı olduğunu iddia etmektedir. Ek olarak, ebeveyn katılımı ve iş birliği, ebeveynlerin okulda öğrenilen becerilerin evde sürekliliğine ve uygulamasına yardımcı olmasını sağlar (Oranga,

Obuba, Sore, & Boinett, 2022).

Kaynakça

- Çalışkan, S. (2010). The interaction between paternalistic leadership style, organizational justice and organizational citizenship behaviour: A study from Turkey. *China-USA Business Review*, 67-80.
- Dağlı, A., & Ağalday, B. (2017). Developing a Headmasters' Paternalistic Leadership Behaviours Scale in Turkey. *Journal of Education and Practice*, 190-201.
- Epstein, J. (2010). Okul/Aile/Toplum Ortaklıkları: Paylaştığımız Çocuklara Özen Göstermek. *Phi Delta Kappan*, 81-96.
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental Involvement and Students' Academic Achievement: A Meta-Analysis. *Educational Psychology Review*, 1-22.
- Farh, J., & Cheng, B. (2000). *A cultural analysis of paternalistic leadership in Chinese organizations*. London: Macmillan.
- Griffin, D., & Steen, S. (2010). School-Family-Community Partnerships: Applying Epstein's Theory of the Six Types of Involvement to School Counselor Practice. *Professional School Counseling*, 218-226.
- Gürbüztürk, O., & Şad, S. (2010). Turkish Parental Involvement Scale: Validity and reliability studies. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 487-491.
- Hofstede, G. (2006). What did globe really measure? Researchers' minds versus respondents' minds. *Journal of International Business Studie*, 882-896.
- Huse, M., & Mussolino, D. (2008). *Paternalism and governance in family firms*. Nova Scotia: ICSB World Conference.
- Martinez, P. (2003). Paternalism as a positive form of leader-subordinate exchange: Evidence from Mexico. *Journal of Iberoamerican Academy of Management*, 227-242.
- Meadan, H., Angell, M., Stoner, J., & Daczewitz, M. (2014). Ebeveyn Tarafından Uygulanan Sosyal-Pragmatik İletişim Müdahalesi: Bir Pilot Çalışma. *Otizm ve Diğer Gelişimsel Yetersizliklere Odaklanma*, 95-110.
- Oranga, J., Obuba, E., Sore, I., & Boinett, F. (2022). Parental Involvement in the Education of Learners with Intellectual Disabilities in Kenya. *Open Access Library Journal*, 22-42.
- Pellegrini, E., & Scandura, T. (2006). Leader-member Exchange (LMX), Paternalism and delegation in the Turkish business culture: An empirical investigation. *Journal of International Business Studies*, 264- 279.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston : Pearson.
- Virasiri, S., Yunibhand, J., & Chaiyawat, W. (2011). Ebeveynlik: Kritik Nitelikler Nelerdir? . *Tayland Tabipler Birliği Dergisi*, 1109-1116.
- Yukl, G. (2008). *Leadership in Organizations*. New Jersey: Prentice Hall.

EXTENDED ABSTRACT

In this research, according to the opinions of the teachers; It was aimed to examine the effect of school principals' leadership behaviors on parent participation. 56.5% of the teachers participating in the research were male; 46.1% were 41 years of age and above; 86.2% were married; It was determined that 30.6% had professional experience of 21 years or more and 870.7% had a bachelor's degree. In addition, with parent participation, school principals' leadership behavior perception levels were above average.

Studies that form the basis of the conceptual foundations of paternalistic leadership (Farh & Cheng, 2000, p. 112) generally reveal that the understanding of leadership in Eastern societies is different from the West.

Additionally, Hofstede (2006) argues that leadership studies are generally based on Western values, and in particular, they are a result of North American research. However, it is stated that the leadership model developed in one culture may not be valid in other cultures (Yukl, 2008); Leadership performances that are effective in one culture may not have similar effects in other cultures (Dağlı & Ağalday, 2017). It is also stated that the arbitrary application of Western leadership models in the East damages the real image of Eastern leadership models (Farh and Cheng, 2000). Paternalistic leadership is effectively implemented in countries outside North America such as Taiwan (Cheng et al., 2004), Mexico (Martinez, 2003), Japan and Turkey (Pellegrini and Scandura, 2006).

In this case, the leadership behavior of school principals and the level of parent participation perceived by the participants are quite high. On the other hand, school principals' leadership behaviors and perceptions of parent involvement differ between men and women; age groups; married and single; years of service; It does not vary depending on undergraduate and graduate degrees.

Finally, there is a significant, low-level, positive relationship between the leadership behaviors of the teachers and school principals within the scope of the research and parent participation. In the regression analysis; It is understood that teachers' and school principals' perceptions of leadership behaviors significantly and positively predict their perceptions of parent involvement. In other words, a 100-unit increase in the leadership behavior dimension of school principals increases teachers' perceptions of parent involvement by 32%.

Fan and Chen (2001) claim that parental involvement has a positive effect on students' academic performance and is also an important component for solving many problems in education. Some studies also show that parental support, involvement, encouragement, and positive reinforcement are well linked to children's learning proficiency, healthy social relationships, a strong sense of self-worth, and fewer behavior problems (Griffin and Steen, 2010). Studies also claim that parental involvement helps develop good relationships between teachers and parents and also helps create a more conducive school environment for children to thrive. Additionally, parental involvement and collaboration enable parents to assist in the continuity and application of skills learned in school at home (Oranga, Obuba, Sore, & Boinett, 2022).